

Uchwała Nr LXXVIII/112/2024
Rady Gminy Radymno
z dnia 23 kwietnia 2024r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Radymno
na lata 2024-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U z 2023 r., poz. 40 ze zm.) w związku z art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2024 r. , poz. 177) **Rada Gminy Radymno uchwala, co następuje:**

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Radymno na lata 2024- 2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radymno.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Jan Fusiek

Załącznik do Uchwały Nr LXXVIII /112 /2024
Rady Gminy Radymno
z dnia 23 kwietnia 2024 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE RADYMNO
NA LATA 2024-2026**

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Uwarunkowania prawne realizacji programu.....	7
3. Diagnoza środowiska lokalnego - sytuacja rodzin w gminie Radymno.....	8
4. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin.....	19
5. Analiza SWOT.....	20
6. Cele Programu.....	22
7. Adresaci Programu.....	28
8. Przewidywane efekty realizacji Programu.....	28
9. Realizatorzy Programu.....	29
10. Źródła finansowania.....	30
11. Monitoring i ewaluacja.....	30

1. Wprowadzenie

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, zwany dalej Programem powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją realizowanego Programu w latach 2021-2023.

Program koresponduje z zapisem w preambule ww. ustawy: „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze z którym styka się dziecko. Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza rodziny wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony państwa. Posiadanie rodziny plasuje się wśród tych wartości, które pomimo wielu zmian zachodzących w społeczeństwie, są uniwersalne – wciąż ważne i pożądane. Jednocześnie tak jak inne „dobra” podlega kulturowym i społecznym przeobrażeniom. Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała liczebność rodziny, wzrosła anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa i rodziny funkcjonują alternatywne formy życia rodzinnego tj. samotne rodzicielstwo, kohabitacja, związki homoseksualne, życie w pojedynkę itp.

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań. Główną przyczyną kształtowania się modelu partnerskiego w rodzinie jest wzrost niezależności ekonomicznej i psychicznej kobiety, która stanowi o poszerzeniu jej samodzielności życiowej. Kobiety-matki podejmują pracę zawodową, dążą do samorealizacji, niezależności, realizują swoje zainteresowania i pasje, nie poświęcają już swojej całej uwagi i czasu tylko na wychowanie dzieci i dbanie o dom. Mężczyźni nie są już tylko jedynymi żywicielami rodziny, ale również uczestniczą w pracach domowych, w opiece i wychowywaniu dzieci.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami rodziny, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na: poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne.

W potocznym przekonaniu w rodzinie powinna być zaspakajana potrzeba miłości i bezpieczeństwa. Rodzina stanowi pierwszą grupę odniesienia, w ramach której budowane jest poczucie tożsamości dziecka. To rodzina dostarcza pierwszych doświadczeń – w relacji z najbliższymi, z innymi ludźmi i z otoczeniem. Współczesne rodziny zmagają się z wieloma problemami, które mogą prowadzić do dezorganizacji życia rodzinnego. Postęp cywilizacyjny i technologiczny poprawił jakość życia w wielu obszarach, ale też pojawiły się nowe zagrożenia i problemy, które negatywnie oddziałują na życie rodzinne. We współczesnej kulturze lansowany jest model życia oparty na dążeniu do zaspokajania indywidualnych potrzeb, co może stanowić zagrożenie dla trwałości rodzin. Niepokojący jest wysoki wskaźnik rozwodów oraz rodzicielstwa, w którym wszystkie obowiązki i role społeczne ojca i matki przejmuje tylko jedno z rodziców. Sytuację rodzin problemowych determinują również wielopokoleniowe, dziedziczone nieprawidłowe wzorce wychowawcze, przemoc, uzależnienia i inne problemy.

Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały znaczny wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego. Pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi starych, ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji zawodowej,

brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, rozpad rodziny, poczucie osamotnienia itp.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny wymienić należy: brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niezaradność życiową członków rodziny, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, przemoc, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm obojga lub jednego z rodziców. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji. Czynnikiem niesprzyjającym prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może być również kondycja finansowa i materialna poszczególnych rodzin, jak i całego społeczeństwa.

Rodzina jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. To właśnie w rodzinie dziecko uczy się jak należy zachowywać się i działać w określonych sytuacjach, jakie przyjąć postawy, jakie wyznaczać cele i co czynić, by osiągnąć pożądaną skuteczną. W rodzinie dziecko przyswaja sobie określone nawyki reagowania zgodne z obowiązującymi w niej wzorcami zachowań. Rodzina wywiera również istotny wpływ na życie emocjonalne swych członków, dlatego też powinna stanowić płaszczyznę, na której zaspokajane są potrzeby miłości, przywiązania, obdarzania zaufaniem, otaczania opieką, stwarzając tym samym warunki stabilizacji uczuciowej. Prawidłowe wypełnianie funkcji rodzicielskich tworzy korzystne środowisko wychowawcze, opiekuńcze i socjalizacyjne dla dziecka.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska niepożądane m.in. uzależnienia, bezrobocie, przemoc, niezaradność życiowa, niewydolność wychowawcza, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych. Ich długotrwałe oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny, pomyślnie rozwiązywać swoje problemy i sytuacje kryzysowe. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych. Nierzadko problemy występujące w rodzinie są bardzo złożone, a wielość problemów powoduje trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny. Rozpad rodziny związany z niewydolnością wychowawczą, zanikiem poczucia bezpieczeństwa, narastaniem konfliktów powoduje wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają interwencji

z zewnątrz angażując przy tym siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na uwadze fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjająca dla prawidłowego rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby jak najdłużej w niej pozostało. Należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Dlatego też, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby powołane do wspierania rodziny winny podjąć wszystkie możliwe działania, w taki sposób, aby chronić interesy dziecka oraz pomóc rodzinie w przewyciężeniu zaistniałych trudności. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej szczególną rangę przypisała funkcji opiekuńczo-wychowawczej realizowanej w rodzinie. Występujące trudności w tej sferze podlegają oddziaływaniom naprawczym i wspierającym, na mocy ww. ustawy realizowanie tych zadań zostało w znacznej mierze oparte na usłudze asystenta rodziny, który jest sprawcą i koordynatorem działań pomocowych zindywidualizowanych w zależności od potrzeb danej rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracowników socjalnych, asystentów rodzin) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. Praca nad zmianą w rodzinie jest wieloetapowa, wielopoziomowa, trudna i w wielu przypadkach skazana na porażkę. Bez zaangażowania i współpracy ze strony członków rodziny, nawet najlepiej przygotowana kadra pracowników nie będzie w stanie wesprzeć rodziny w procesie zmiany i wychodzenia z istniejących trudności w rodzinie. W swoich działaniach pracownicy socjalni i asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych a nie wyręczaniu rodziców w wypełnianiu tych funkcji. Rodziny nie są podmiotem oddziaływania instytucji pomocowych, ale ich partnerem, który powinien aktywnie uczestniczyć w procesach wychodzenia z trudności. Rodzina ma prawo do współdecydowania, a przede wszystkim do czynnego uczestnictwa w doborze i realizacji form pomocy. Priorytetem jest wsparcie funkcjonowania rodziny jako całości, zredukowanie natężenia dysfunkcjonalności rodziny, która mogłaby doprowadzić do konieczności odseparowania dzieci od ich rodziny i objęcia ich opieką w pieczy zastępczej. Natomiast w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – doprowadzenie do sytuacji, w której możliwy stanie się powrót do rodziny biologicznej. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez specjalistów w ramach spójnego systemu pracy środowiskowej. Ważne jest,

by zarówno działania jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowywaniem. Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania. Realizowane w ramach programu działania koncentrować się będą na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Głównym założeniem Programu jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych nastawionych na stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej(biologicznej) oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

2. Uwarunkowania prawne realizacji Programu.

Podstawą do opracowania i realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Radymno na lata 2024 – 2026 jest art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zadania przyjęte do realizacji, w ramach niniejszego Programu są spójne z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny znajdującymi się między innymi w następujących aktach prawnych:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.,
- Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem",
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Radymno do roku 2028,

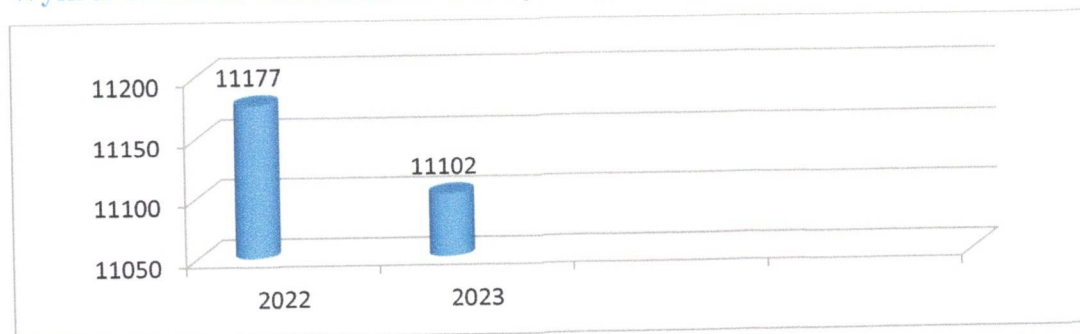
- Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Radymno na lata 2023-2027.

3. Diagnoza środowiska lokalnego

Gmina Radymno jest gminą wiejską. Zajmuje obszar ok. 182,18 km². W skład gminy wchodzi 19 sołectw: Budzyń, Chałupki Chotynieckie, Chotyniec, Duńkowice, Grabowiec, Korczowa, Łazy, Michałówka, Młyny, Nienowice, Ostrów, Piaski, Skołoszów, Sośnica, Sośnica-Brzeg, Święte, Zabłotce, Zaleska Wola, Zamojsce. Na terenie Gminy Radymno zlokalizowanych jest 9 szkół podstawowych, w skład których wchodzi oddziały przedszkolne. Na terenie gminy funkcjonuje 1 przedszkole niepubliczne w Sośnicy. Baza sportowo – rekreacyjna na terenie gminy to 7 sal gimnastycznych, 6 boisk sportowych, 11 placów zabaw. Na terenie gminy funkcjonuje 16 świetlic wiejskich, 5 bibliotek, znajdują się dwa domy pomocy społecznej o zasięgu powiatowym

Poniższy wykres przedstawia liczbę ludności w latach 2022-2023, liczba ludności w 2023 r. nieznacznie spadła w stosunku do roku 2022.

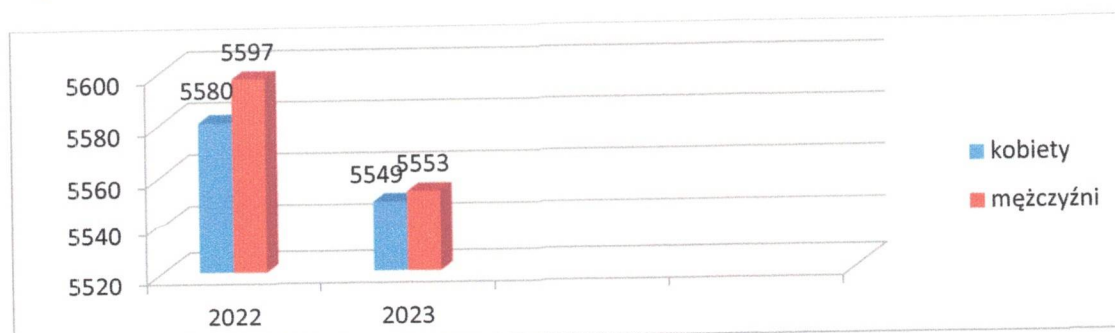
Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Radymno (2022 - 2023)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Radymno.

Struktura płci wykazała niewielką przewagę mężczyzn nad kobietami co przedstawia poniższy wykres

Wykres 2. Struktura płci mieszkańców Gminy Radymno (2022 – 2023)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Radymno.

Ekonomiczne grupy wiekowe, to grupy ludności z uwagi na wiek zdolności do pracy tj. wiek przedprodukcyjny, czyli osoby młode do 18 roku życia, wiek produkcyjny, czyli kobiety od 18 do 60 roku życia oraz mężczyźni od 18 do 65 roku życia i wiek poprodukcyjny w przypadku kobiet powyżej 60 roku życia i mężczyzn powyżej 65 roku życia. Dokładne dane zostały podane w poniższej tabeli.

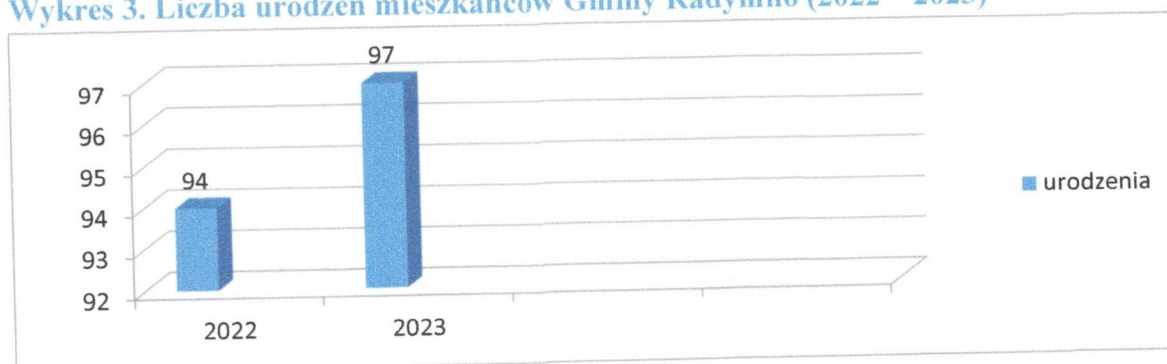
Tabela 1. Ekonomiczne grupy wiekowe ogółem w Gminie Radymno (2022 - 2023)

Rok	w wieku przedprodukcyjnym		w wieku produkcyjnym		w wieku poprodukcyjnym	
	2022r.,	2023 r.	2022r.,	2023r.,	2022r.,	2023r.,
Liczba ludności ogółem	2089	2055	6927	6842	2161	2205

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Radymno i GUS.

Jednym z kluczowych czynników wpływających na zmianę liczby ludności jest ruch naturalny ludności oraz wynikający z niego przyrost naturalny. Liczbę urodzeń w gminie Radymno na przestrzeni lat 2022-2023 przedstawia poniższy wykres, z którego wynika, że w latach 2022-2023 w Gminie Radymno nieznacznie wzrósł przyrost naturalny.

Wykres 3. Liczba urodzeń mieszkańców Gminy Radymno (2022 – 2023)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Radymno.

Liczba mieszkańców gminy Radymno systematycznie maleje, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej (2022 - 2023)

Wyszczególnienie	W latach	
	Rok 2022	Rok 2023
MIESZKAŃCY (w osobach)		
Ogółem:	11 177	11 102
KOBIETY		
Ogółem:	5 580	5 547
Wiek 0-17	981	966
Wiek 18-60	3 195	3 159
Wiek powyżej 60 lat	1 404	1 422
MĘŻCZYŹNI		

Ogółem:	5 597	5 555
Wiek 0-17	1 108	1 089
Wiek 18-65	3 732	3 684
Wiek powyżej 65 lat	757	782
RYNEK PRACY		
Bezrobotni ogółem	413	374
Bezrobotni długotrwale	356	315
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	57	59

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Radymno i Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu.

Diagnoza rodzin korzystających z pomocy społecznej

Instytucją realizującą szeroko rozumianą pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, doświadczających problemów zakłócających samodzielne funkcjonowanie przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radymnie. Beneficjentami pomocy społecznej w naturalny sposób stają się osoby i rodziny, które nie radzą sobie z zaspakajaniem swoich potrzeb, nie tylko pod względem ekonomicznym. Również rodziny przeżywające trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych stają się świadczeniobiorcami oferty pomocowej tutaj. Ośrodka, który posiada instrumenty do prowadzenia pracy z różnymi odbiorcami. Diagnoza lokalna dotycząca funkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych została dokonana w oparciu o dane dot. osób/rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radymnie w latach 2022 – 2023r.

Tabela 3. Liczba osób/rodzin objętych pomocą społeczną (2022 - 2023)

Lata:	2022 r.	2023 r.
Liczba rodzin	163	144
Liczba osób w rodzinach	459	389
Liczba rodzin/objętych pracą socjalną	63	67

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radymnie).

Od kilku lat notowany jest spadek liczby świadczeniobiorców, korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej. Przewiduje się, że tendencja spadkowa liczby klientów pomocy społecznej związana jest z sytuacją na rynku pracy, czy też sytuacją gospodarczą kraju. Wprowadzenie od 1 kwietnia 2016 r. świadczenia wychowawczego (500+) znacznie poprawiło sytuację finansową wielu rodzin z dziećmi. Mimo, iż świadczenie 500+ nie jest wliczane do kryterium dochodowego (które jest podstawą ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej) to część rodzin przestała ubiegać się o pomoc.

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą przyczyny ubiegania się o wsparcie w tutejszym Ośrodku Pomocy Społecznej na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 4. Powody przyznania pomocy (2022 - 2023)

Powody trudnej sytuacji życiowej	2022 r.		2023 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	19	48	14	32
Bezdomność	0	0	0	0
Bezrobocie	91	271	73	193
Niepełnosprawność	62	156	58	140
Długotrwała/ciężka choroba	25	74	31	76
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego w tym rodziny:	12	47	11	52
- niepełne	2	7	2	7
- wielodzietne	7	49	5	29
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym rodziny:	20	111	17	97
- niepełne	2	9	1	5
- wielodzietne	18	102	16	92
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0
Alkoholizm	3	16	5	9
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	3	3	3
Zdarzenie losowe	4	11	3	7

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radymnie).

Jak wynika z powyższej analizy najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy są: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, przemoc w rodzinie. Takie dysfunkcje rodziny jak: przemoc, alkoholizm, niepełnosprawność czy długotrwała choroba przyczyniają się do powstania problemu jakim jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego co wiąże się z trudnościami w pełnieniu prawidłowych ról społecznych i rodzicielskich. Przyczyny tych trudności wynikają z niskich kompetencji wychowawczych, euro sieroctwa, rozbicia rodziny, przemocy, uzależnień, chorób psychicznych, czy pogorszeniu statusu rodziny, w tym bezrobocia. Z perspektywy Programu szczególnie ważne są dane dotyczące bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dot. rodzin z dziećmi. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej kategoria ta występuje łącznie

z bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, i rozpoznano je w ok. 12 środowiskach. Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego obserwowana jest w wielu środowiskach, również wśród rodzin z dziećmi. Najczęściej jednak dotyczy osób starszych i schorowanych, które samodzielnie nie mogą zadbać o zaspokojenie swoich potrzeb (np. utrzymanie porządku w mieszkaniu). W związku z tym problemy opiekuńczo-wychowawcze zostały rozpoznane u ok. 12 rodzin w tym 9 rodzin zostało objętych usługą asystenta rodziny. Natomiast w stosunku do pozostałych rodzin, w których rozpoznano problemy opiekuńczo-wychowawcze pracownicy socjalni podjęli działania w kierunku przywrócenia rodzinom zdolności do radzenia sobie z trudnościami.

Praca socjalna

Jednym z narzędzi wykorzystywanych przez pracowników socjalnych jest praca socjalna, która za ustawą o pomocy społecznej definiowana jest jako - działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Pracownicy socjalni realizowali pracę socjalną zarówno w środowiskach objętych usługą asystenta rodziny, jak i w rodzinach w których jej nie uruchomiono. Pracą socjalną w 2022 r. objęto 63 rodziny (170 osób), w 2023 r. objęto nią 67 rodzin (153 osoby).

Asystent rodziny

Kolejnym znaczącym zadaniem ustawowym gminy w zakresie wspierania rodziny jest wprowadzenie do pracy z rodziną asystenta rodziny, który zajmuje się równoległe z prowadzoną przez pracownika socjalnego pracą socjalną, wsparciem i aktywizacją rodziny. Celem pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Swoją pracę wykonuje on w środowisku zamieszkania rodziny i/lub w miejscu przez nią wskazanym. Główną formą jego pracy jest towarzyszenie (asystowanie). Asystowanie polega na obecności, towarzyszeniu w czymś, uczestniczeniu, służeniu wsparciem poprzez wspieranie informacyjne, emocjonalne rodziny w różnych czynnościach dnia codziennego. Rezultaty pracy z rodzinami zależą przede wszystkim od aktywności tych rodzin, woli włączenia się w realizację planu pracy oraz chęci wprowadzenia zmian w życiu rodzinnym.

Tabela 5. Dane dotyczące rodzin objętych pomocą asystenta rodziny (2022 - 2023)

Wyszczególnienie	Wykonanie	
	2022 r.	2023 r.

Liczba asystentów rodziny zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy	1	1
Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny, z tego:	7	9
• do 3 miesięcy	0	0
• powyżej 3 do 12 miesięcy	1	3
• powyżej 1 roku	6	6
Liczba rodzin z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	1	1
• ze względu na osiągnięcie celów	1	0
• ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0	0
• brak efektów pracy	0	0
• inne (np. zmiana miejsca zamieszkania)	0	1
Liczba dzieci w tych rodzinach	17	22

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radymnie).

Powyższa tabela obrazuje liczbę rodzin, które na przestrzeni ostatnich 2 lat korzystały ze wsparcia asystenta rodziny z uwagi na trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Powyższe dane wskazują, że liczba rodzin przejawiających trudności opiekuńczo – wychowawcze, które skorzystały ze wsparcia asystenta rodziny utrzymuje się zasadniczo na podobnym poziomie. W latach 2022 – 2023 z powodu zaniedbywania opieki nad małoletnimi dziećmi, przemocy domowej oraz uzależnień sąd ograniczył władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora sądowego w 1 przypadku. Dlatego też należy podejmować działania ukierunkowane na wsparcie rodzin w wypełnianiu ról rodzicielskich, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego oraz poprawę jakości życia rodzin i przebywających w nich dzieci. W związku z realizacją zapisów ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, asystenci rodziny zostali przypisani do wypełniania nowej roli tj. wspierania rodzin w sytuacji powikłanej ciąży, niepowodzenia położniczego, zdiagnozowania u dziecka ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zadanie asystenta rodziny polega na koordynacji wsparcia, w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, uzyskaniu wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, jak również dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dodatkowym uprawnieniem rodziny jest udzielenie asystentowi pisemnego upoważnienia do załatwiania spraw w ich imieniu. A zatem asystent rodziny może wspomóc rodzinę w procesie organizowania kompleksowej pomocy adekwatnej do sytuacji i jej potrzeb. W 2023 r. 5 rodzin otrzymało świadczenie „Za życiem”. W Programie na lata 2024

– 2026 podejmowane będą działania promujące pomoc w formie wsparcia rodziny przez asystenta rodziny, ze szczególnym wskazaniem na potrzeby rodzin objętych ustawą „Za życiem”. W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu, zapewniając opiekę, a gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka ponosi odpowiednio wydatki. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej, w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

- **10%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- **30%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- **50%** wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dzieci przez rodzinę biologiczną powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Poniższe tabele obrazują poniesione wydatki w tym zakresie przez gminę.

Tabela 6. Wydatki poniesione za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Lata	2022 r.	2023 r.
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	10	10
Oплата gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	46 891,13 zł	67 866,66 zł

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radymnie).

Tabela 7. Wydatki poniesione za pobyt dzieci w pieczy instytucjonalnej

Lata	2022 r.	2023 r.
Liczba dzieci przebywających w pieczy instytucjonalnej	1	0
Oплата gminy za pobyt dzieci w pieczy instytucjonalnej	14 844,95 zł	0 zł

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radymnie).

Z powyższych analiz wynika, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie funkcjonowania tutaj Ośrodka jest widoczny. Dlatego tak bardzo istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będzie miało na celu zapobieganie

rozszerzaniu się problemu jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Udzielanie pomocy nie powinno się ograniczać tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym, profilaktycznym.

Rodziny wspierające

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej może zostać udzielona pomoc w postaci rodziny wspierającej. W myśl zapisów ww. ustawy rodzina wspierająca może pochodzić z bezpośredniego otoczenia dziecka preferowane jest otoczenie sąsiedzkie i pomagać rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Na terenie Gminy nie ustanowiono rodziny wspierającej z uwagi na brak chętnych do jej pełnienia. W Programie na lata 2024 – 2026 podejmowane będą działania nakierowane na rozpowszechnienie tej formy wsparcia rodzin dysfunkcyjnych.

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które ze względu na możliwe konsekwencje w wymiarze indywidualnym oraz zbiorowym powinno być przedmiotem szczególnej uwagi. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej zajmuje się Gminny Zespół Interdyscyplinarny. Celem głównym działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej. W 2022 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego w Radymnie wpłynęło 23 formularze „Niebieska Karta” a w 2023 roku wpłynęło do Zespołu 35 formularzy „Niebieskie Karty”. Osoby/rodziny doświadczające przemocy mogą skorzystać ze wsparcia psychologicznego, terapeutycznego oraz poradnictwa prawnego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu. Ponadto poradnictwo realizowane jest przez poszczególne służby, instytucje działające na terenie Gminy Radymno tj. przez GOPS Radymno, Komisariat Policji, pedagogów szkolnych, Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe. Praca tut. Ośrodka oparta jest na realizacji zadań na zasadzie pomocniczości, w której pomoc nakierowana jest na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparciu osoby w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu możliwości otoczenia. Zapewnienie wsparcia i pomocy pracowników socjalnych, asystenta rodziny i pomocy innych instytucji w znacznym stopniu daje szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej.

Tabela 8. Dane dotyczące przemocy domowej

Procedura „Niebieskie Karty”	2022 r.	2023 r.
Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”	26	32
Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej	19	32
Liczba osób dotkniętych przemocą domowa ogółem, w tym:	19	41
kobiety	18	24
mężczyźni	0	1
dzieci	1	16
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową	19	24
Liczba utworzonych grup roboczych i diagnostyczno-pomocowych	19	29
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	19	18

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radymnie).

Tabela 9. Ilość sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” w latach 2022-2023

Nazwa podmiotu sporządzającego formularz NK-A	Liczba formularzy „Niebieska Karta-A” wszczynających procedurę		Liczba ponownych formularzy „Niebieska Karta-A”		Razem (suma): liczba formularzy „Niebieska Karta-A” ogółem dla danej służby	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Lata	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Policja	17	28	5	6	22	34
Jednostka organizacyjna pomocy społecznej	1	1	0	0	1	1
Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	0	0	0	0	0	0
Oświata	0	0	0	0	0	0
Ochrona zdrowia	0	0	0	0	0	0
Łącznie:	18	29	5	6	23	35

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radymnie).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Rodziny mające na utrzymaniu dzieci niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi mają możliwość uzyskania fachowej pomocy specjalistów w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych – ww. usługi w latach 2022-2023 r. nie były świadczone z uwagi na brak potrzeb.

Pomoc w formie dożywiania

W celu ograniczenia zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej realizowana jest pomoc w formie posiłków dla dzieci w szkole oraz w formie zasiłku celowego na zakup żywności w ramach rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”. Ponadto rodziny korzystały z pomocy w formie żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (FEAD).

Tabela 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 – za okres 2022-2023

FORMY UDZIELANEJ POMOCY	Liczba rodzin		Liczba świadczeń	
	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba rodzin korzystających z pomocy w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 w tym:	130	124	1123	8984
• pomoc w formie zasiłku celowego i świadczeń rzeczowych	91	88	535	565
• pomoc w formie posiłku	38	36	8587	8419
Pomoc żywnościowa w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (FEAD)	179	81	588	259

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radymnie).

Inne formy wsparcia rodziny

Głównym celem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radymnie jest ograniczanie marginalizacji osób i rodzin, pomoc w zaspokojeniu ich niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Poniższa tabela przedstawia ilość osób/rodzin, które skorzystały z innych świadczeń realizowanych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Radymnie w latach 2022 - 2023 w ramach zadań własnych i zleconych, bez względu na ich rodzaj, formę i źródło finansowania, mających na celu między innymi wsparcie rodzin z dziećmi, nie będącymi świadczeniami z pomocy społecznej. Wsparciem dla rodzin jest pomoc finansowa w postaci: świadczeń rodzinnych (zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenie rodzicielskie, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne), świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenia „Za życiem”, dodatki mieszkaniowe oraz świadczenia wychowawczego (wyplacane do maja 2022 r.).

Tabela 11. Liczba rodzin korzystających z innych form wsparcia za okres 2022-2023

FORMY UDZIELANEJ POMOCY	Liczba rodzin		Liczba świadczeń	
	2022 r.	2023r.	2022 r.	2023 r.
Świadczenia wychowawcze	1 101	3	9423	20
Świadczenia rodzinne	824	746	18181	14758
Świadczenia z Funduszu alimentacyjnego	33	27	485	368

Świadczenie „Za życiem”	0	5	0	5
Dodatki mieszkaniowe	3	3	25	28

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radymnie).

Wsparcie rodziny to również pomoc udzielana w formie stypendium i zasiłku szkolnego. Dla uczniów z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej realizowana jest pomoc w formie stypendium socjalnego oraz zasiłku szkolnego. Zakres udzielonej pomocy wykazano w poniższej tabeli.

Tabela 12. Pomoc udzielona w formie stypendium socjalnego oraz zasiłku szkolnego za okres 2022-2023

Lata	Liczba rodzin		Liczba uczniów którym przyznano świadczenie		Liczba świadczeń	
	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
Stypendium socjalne:	60	53	110	95	289	150
Zasiłki szkolne	0	0	0	0	0	0

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radymnie).

Mówiąc o rodzinie musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju (starzenie się społeczeństwa) należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z nich jest Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, jest to kolejny program kierowany do rodzin wielodzietnych. Karta Dużej Rodziny to program, dzięki któremu rodziny wielodzietne korzystają z ulg i zniżek jakie oferują instytucje publiczne podległe ministerstwom oraz podmioty prywatne. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Karta przysługuje niezależnie od dochodu wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. Rodzice lub małżonkowie rodziców otrzymują Kartę bezterminowo. Prawo do Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom: a) w wieku do ukończenia 18 roku życia, b) w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej lub c) bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. Karta jest wydawana bezpłatnie w dwóch wersjach: tradycyjnej (tj. plastikowej) i elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych). Poniżej przedstawiono w tabeli liczbę wydanych w poszczególnych latach kart KDR.

Tabela 13. Karta Dużej Rodziny

Lata	Liczba rodzin		Liczba wydanych Kart	
	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.

Karta Dużej Rodziny (wszystkie formy)	108	167	115	195
---------------------------------------	-----	-----	-----	-----

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radymnie).

Środowiskiem najbliższym dziecku i rodzinie jest przedszkole oraz szkoła. Pracownicy tych instytucji posiadają najwięcej informacji o sytuacji danej rodziny. To nauczyciele, pedagodzy, dzięki prowadzeniu codziennych obserwacji, diagnoz czy rozmów z dzieckiem i rodzicami, są w stanie bardzo szybko zareagować na pojawiające się trudności i udzielić wsparcia. Edukację szkolną zapewniają placówki oświatowe realizujące szereg przedsięwzięć, które mają na celu pokazanie młodemu pokoleniu wartości jakimi powinni kierować się w życiu. Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne. W szkole wspólnie z uczniami i rodzicami, analizuje się podejmowane działania wychowawcze i profilaktyczne, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.

Dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych są też świetlice wiejskie, których na terenie Gminy Radymno jest 16 gdzie mogą uczęszczać dzieci. Podstawowym ich zadaniem jest stworzenie dzieciom bezpiecznego miejsca w którym będą mogły spędzić czas wolny. W sytuacjach kryzysowych, kiedy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami istnieje możliwość udzielenia jej pomocy w skorzystaniu z systemu poradnictwa specjalistycznego, które realizowane jest w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu. Ponadto mieszkańcy gminy mogą liczyć również na wsparcie pedagoga w szkole (1 pedagog szkolny, 4 pedagogów specjalnych) oraz wsparcie socjalne ze strony pracowników GOPS Radymno.

Inne instytucje działające na rzecz rodziny to placówki świadczące opiekę zdrowotną. Posiadają one pełną dokumentację medyczną na temat zdrowia dziecka i informacje o jego najbliższych oraz orientację w sytuacji socjalnej rodziny. Lekarz czy pielęgniarka środowiskowa są w stanie szybko i profesjonalnie udzielić pomocy medycznej w wymaganym zakresie.

4. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin:

a) na terenie Gminy Radymno:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radymnie,
- Zespół Interdyscyplinarny w Radymnie,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radymnie,
- Urząd Gminy Radymno,
- Komisariat Policji w Radymnie,
- Placówki oświatowe z terenu Gminy Radymno,

- Przychodnie, ośrodki zdrowia,
- Biblioteki,
- Świetlice wiejskie,
- Parafie,
- Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Radymno.

b) z poza terenu gminy:

- Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Jarosławiu,
- Sąd Rejonowy w Jarosławiu – Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Jarosławiu,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Jarosławiu (kuratorzy sądowi),
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jarosławiu.
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Jarosławiu.

Działania na rzecz wsparcia rodzin z dziećmi powinny mieć charakter zarówno finansowy jak i niefinansowy i być oparte między innymi na działaniach specjalistów, w tym asystentów rodziny, pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, terapeutów i innych specjalistów, z którymi zostanie nawiązana współpraca. Współpraca instytucji oraz organizacji pozarządowych, działających w obszarze wspierania rodzin i dzieci, pozwoli wykorzystać w pełni potencjał gminy na rzecz pomocy rodzinom mającym trudności opiekuńczo –wychowawcze. Istotnym elementem prowadzonych działań jest również stałe podnoszenie kompetencji specjalistów.

5. Analiza SWOT – wsparcie rodziny

Opracowana diagnoza, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze wsparcia rodziny umożliwiły sporządzenie analizy SWOT. Istotą analizy SWOT (*ang. Strengths - mocne strony- czyli wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, ang. Weaknesses – słabe strony - to, co stanowi słabość, barierę rozwoju lub wadę, ang. Opportunities – szanse- wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, ang. Threats – zagrożenia - czynniki stwarzające niebezpieczeństwo niekorzystnych procesów*), która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu wsparcia rodziny w Gminie Radymno.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Stałe diagnozowanie sytuacji mieszkańców Gminy Radymno, – Znajomość problemów i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, – Dobrze przygotowana i stale doskonaląca 	<ul style="list-style-type: none"> – Bezaradność i niskie kwalifikacje opiekuńczo-wychowawcze rodziców, – Niski poziom świadomego rodzicielstwa, – Niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców, – Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny,

<p>umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zatrudnienie asystenta rodziny w ramach stosunku pracy, - Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych ośrodka pomocy społecznej, - Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, - Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Obowiązujące strategie, programy, akty prawne, - Liczne działania profilaktyczne prowadzone w placówkach oświatowych zlokalizowane na terenie Gminy Radymno, - Baza instytucji wspierających rodzinę (GOPS, PCPR, Policja, Sądy, kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, placówki służby zdrowia, placówki oświatowe, , świetlice szkolne i wiejskie, biblioteki, - Dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (prawnik, psycholog, psychoterapeuta) realizowanego w instytucjach publicznych i organizacjach, - Dobra współpraca instytucji działających na rzecz rodziny, - Współpraca z organizacjami pozarządowymi na rzecz rodzin, - Zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny, - Istniejące placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie powiatu, - Dobra sytuacja ekonomiczna większości rodzin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uzależnienia występujące w rodzinach, - Istnienie szarej strefy zatrudnienia, - Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami, instytucjami niosącymi pomoc w tym zakresie, - Bezrobocie i zła sytuacja finansowa rodzin, - Brak większych zakładów pracy, - Brak grup samopomocowych, - Brak świetlic socjoterapeutycznych, - Brak chętnych rodzin wspierających, - Uzależnienie od pomocy społecznej, - Bezradność i roszczeniowość (wzorce pokoleniowe) u części rodzin korzystających z pomocy społecznej, - Narastająca przemoc, - Rozpad rodziny (separacja, rozwody, wyjazdy za granicę), - Przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dziecka na inne instytucje, - Niska gotowość do współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów, - Ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, - Brak mieszkań socjalnych, - Utrudniony dojazd do poszczególnych miejscowości zarówno na terenie gminy jak i poza nią.
<p>SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzrost świadomości i wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców, - Wzrost umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia, - Kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej, - Współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny, - Zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, - Wzrost jakości życia mieszkańców, - Szkolenie i podnoszenie kompetencji kadry działającej na rzecz rodzin, - Stałe zatrudnianie asystenta rodziny, 	<p>ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zanik więzi i tradycji rodzinnych, - Rozpad związków (rozwody, separacje, wyjazdy za granicę), - Zaniechania emocjonalne dziecka, - Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin, - Obniżanie się aspiracji życiowych, - Brak zainteresowania rodziców sposobem spędzania czasu wolnego przez dziecko, - Nasilenie negatywnych zjawisk: alkohol, narkotyki i inne środki odurzające, - Negatywne wzorce zachowań, - Wzrost kosztów utrzymania rodziny, - Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami, - Emigracja zarobkowa,

<ul style="list-style-type: none"> – Możliwość pozyskiwania dodatkowych funduszy unijnych i z rządowych programów na realizację zadań, – Wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, – Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> – Rosnące zapotrzebowanie na udzielanie wsparcia osobom starszym (zjawisko starzenia się społeczeństwa) i niepełnosprawnym, – Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc, – Występowanie syndromu „dziedziczenia biedy”, – Negatywne wzorce zachowań, – Niespójne i ciągle zmieniające się przepisy, – Wypalenie zawodowe kadry pomocy społecznej.
--	---

6. Cele Programu

Cel główny:

„Wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych”

Cele szczegółowe

W poniższej tabeli przedstawiono zaplanowane do realizacji cele szczegółowe, a także działania, które mają posłużyć urzeczywistnieniu założonych celów oraz przypisane im wskaźniki, jakie należy wziąć pod uwagę przy prowadzeniu monitoringu i ewaluacji niniejszego Programu oraz oceny jego efektywności.

Cel szczegółowy 1				
<i>Wspieranie rodziców/opiekunów w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych</i>				
Lp.	Działania	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Rozwijanie systemu wsparcia rodziny w formie usług asystenta rodziny, w tym usług realizowanych zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba asystentów rodziny, – Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, – Liczba rodzin objętych wsparciem „Za życiem” – Liczba rodzin, w których zakończono realizację wsparcia realizowanego przez asystenta rodziny, – Liczba rodzin, które zrezygnowały z pomocy asystenta, – Liczba postanowień sądu w sprawie zmiany zarządzeń odnośnie dzieci poprzez ich powrót do rodziny biologicznej. 	2024-2026	– GOPS
2.	Prowadzenie pracy socjalnej z rodziną	– Liczba rodzin objętych pracą	2024-2026	– GOPS

	przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk niekorzystających ze wsparcia asystenta rodziny.	socjalną.		
3.	Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przy pomocy rodzin wspierających.	– Liczba rodzin wspierających, – Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia poprzez rodzinę wspierającą.	2024-2026	– Wójt – GOPS
4.	Zapewnienie rodzinom dostępu do usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.	– Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w formie usług.	2024-2026	– GOPS
5.	Pomoc w przezwyciężaniu marginalizacji społecznej rodzin i innych obszarów wykluczenia poprzez włączenie członków rodziny w projekty i programy oferujące dodatkowe formy pomocy rodzinom.	– Liczba osób uczestniczących w programach, projektach.	2024-2026	– GOPS
6.	Wspieranie rodzicielstwa – realizacja programu dla rodzin wielodzietnych.	– Liczba rodzin objętych programem Karta Dużej Rodziny (KDR), liczba wydanych kart KDR.	2024-2026	– GOPS
7.	Wsparcie dzieci i młodzieży w dostępie do wypoczynku, w tym w ramach programów profilaktycznych.	– Liczba dzieci korzystających z wypoczynku letniego, zimowego.	2024-2026	– GOPS – GKRPA
8.	Pomoc w organizowaniu ruchów samopomocowych, organizowanie grup wsparcia dla rodzin borykających się z różnorodnymi problemami.	– Liczba utworzonych grup wsparcia – Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia.	2024-2026	– GOPS – Org.poza rządowe

Zakładane rezultaty:

W wyniku realizacji zadań rodziny objęte Programem zostaną otoczone wsparciem ze szczególnym wskazaniem na realizację usługi asystenta rodziny. Rozpoznanie obszarów dysfunkcyjnych oraz zasobów rodziny będzie skutkowało wytyczaniem indywidualnego planu pracy i jego realizacją. Efektem wielowymiarowych działań, przy aktywnym zaangażowaniu członków rodziny będzie wzmocnienie kompetencji rodzicielskich, większa świadomość rodzicielska przekładająca się m. in. na umiejętność radzenia sobie w sytuacjach stwarzających trudności wychowawcze, budowania swojego autorytetu, asertywne stawianie granic. Odbudowane zostanie poczucie sprawczości rodziny, umiejętności prowadzenia domu, zarządzania środkami finansowymi, podejmowania czynności urzędowych itp. Rezultatem działań będzie utrzymanie środowiska rodzinnego. w przypadku dzieci pozostających czasowo w pieczy zastępczej, oferowanie wsparcie rodzin ma umożliwić im powrót do rodziny macierzystej. Dodatkowo zwiększy się wiedza i świadomość rodzin na

temat wsparcia koordynowanego realizowanego w rodzinach wskazanych w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Cel szczegółowy 2				
<i>Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego</i>				
Lp.	Działania	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Wsparcie rodzin mających trudną sytuację finansową z systemu zabezpieczenia socjalnego (np. świadczenia z pomocy społecznej, stypendia i zasiłki szkolne o charakterze socjalnym, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego).	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzin/osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, – Liczba uczniów pobierających stypendia i zasiłki szkolne o charakterze socjalnym, – Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne, – Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego, – Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych, energetycznych. 	2024-2026	– GOPS
2.	Realizowanie programów żywnościowych.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzin/dzieci objętych pomocą w formie posiłku w szkole, – Liczba rodzin/dzieci objętych pomocą w formie dożywiania, – Liczba rodzin/osób objętych pomocą w formie produktów żywnościowych. 	2024-2026	– GOPS
3.	Objęcie wsparciem materialnym rodzin w ramach ustawy „Za życiem”.	– Ilość rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia „Za życiem w wysokości 4000 zł.		– GOPS
4.	Zabezpieczenie środków na opłacenie pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	– Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.	2024-2026	– GOPS
5.	Przystąpienie do rządowych programów wspierania rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba programów do których przystąpiła Gmina Radymno, – Kwota pozyskanych dofinansowań. 	2024-2026	– GOPS – UG Radymno

Zakładane rezultaty:

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie przewiduje udzielania świadczeń pieniężnych, z tego względu korzystanie z pomocy będzie zależne od spełnienia kryteriów wskazanych w innych przepisach prawa m. in. ustawie o pomocy społecznej, ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawie o świadczeniach rodzinnych, ustawie o systemie oświaty i innych. Niewydolność ekonomiczna rodzin bezspornie pogarsza funkcjonowanie rodzin w innych wymiarach życia. Mimo wielu działań, wciąż aktualnym problemem jest niedożywienie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, stąd na

szczeblu rządowym i samorządowym podejmowane są kolejne programy żywnościowe. W wyniku realizacji ww. zadań poprawi się sytuacja ekonomiczna rodzin, tym samym zmniejszy się zagrożenie wykluczeniem społecznym z uwagi na niedostatki w sferze finansowej.

Cel szczegółowy 3				
<i>Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących</i>				
Lp.	Działania	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc.	<ul style="list-style-type: none"> – Przyczyny udzielania pomocy, – Liczba rodzin/osób objętych monitoringiem. 	2024-2026	– GOPS
2.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzin z uzależnieniami, – Liczba osób skierowanych na leczenie/terapię, – Liczba osób, które podjęły leczenie/terapię. 	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> – GOPS – GKRPA
3.	Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej, objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą domową	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba sporządzonych formularzy <i>Niebieska Karta</i>, – Liczba osób/rodzin objętych procedurą <i>Niebieskie Karty</i>, – Liczba spraw skierowanych do sądu o wgląd w sytuację rodziny – Liczba procedur <i>Niebieskie Karty</i> zakończonych na skutek ustania przemocy, – Liczba sprawców przemocy biorących udział w programach: korekcyjno-edukacyjnych, psychologiczno-terapeutycznych, – Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistów. 	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> – GOPS – ZI
4.	Angażowanie i motywowanie rodzin do udziału w szkoleniach, projektach rozwijających umiejętności planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba uczestników szkoleń/projektów. 	2024-2026	– GOPS

Zakładane rezultaty:

Wczesne reagowanie na problemy pojawiające się w rodzinie, zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych poprzez wczesne reagowanie oraz objęcie wsparciem rodziny dotknięte przemocą spowoduje wzmocnienie roli, funkcji i wartości rodziny. Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganium osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które w postaci załazkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że lepiej zapobiegać niż leczyć, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Osiągnięcie tego wyzwania uzależnione jest więc od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Cel szczegółowy 4				
<i>Dążenie do reintegracji rodzin</i>				
Lp.	Działania	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny.	<ul style="list-style-type: none">- Liczba rodzin biologicznych współpracujących z asystentem rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej,- Liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej.	2024-2026	- GOPS
2.	Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none">- Liczba spotkań w zespole ds. oceny sytuacji dziecka, umieszczonego w pieczy zastępczej.	2024-2026	- GOPS
3.	Podjęcie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej oraz rozwijanie działań wspierających i edukacyjnych skierowanych do rodziców biologicznych mających na celu powrót	<ul style="list-style-type: none">- Liczba spotkań.	2024-2026	- GOPS

dzieci pod opiekę rodziców			
----------------------------	--	--	--

Zakładane rezultaty:

Odbudowanie odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny.

Cel szczegółowy 5				
<i>Wzmacnianie kompetencji zawodowych i podnoszenie jakości świadczonych usług na rzecz rodzin</i>				
Lp.	Działania	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Zapewnienie dostępu do różnorodnych form doskonalenia zawodowego dotyczących pracy z rodziną oraz doskonalenie współpracy interdyscyplinarnej przez GOPS	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba i rodzaj szkoleń adresowanych do pracowników socjalnych, asystentów rodziny – Liczba osób objętych szkoleniami i innymi formami doskonalenia zawodowego 	2024-2026	– GOPS

Zakładane rezultaty:

Złożoność problemów w środowiskach objętych pomocą społeczną, szczególnie w rodzinach korzystających z usługi asystenta rodziny, determinują konieczność stałego i systematycznego podnoszenia poziomu kwalifikacji zawodowych przez osoby zobowiązane do niesienia pomocy. Zapoznanie pracowników ze zróżnicowanymi metodami pracy może przyczynić się do wzrostu ich efektywności.

Cel szczegółowy 6				
<i>Promowanie wartości rodziny i jej integracyjnej funkcji oraz prowadzenie działań edukacyjnych na temat problemów współczesnej rodziny</i>				
Lp.	Działania	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Organizowanie akcji informacyjnych podejmujących zagadnienia współczesnej rodziny i jej problemów.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba i rodzaj akcji informacyjnych podejmujących zagadnienia współczesnej rodziny i jej problemów (np. liczba artykułów prasowych, zamieszczonych na stronach internetowych, liczba publikacji itp.) 	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> – GOPS – UG

2.	Rozpowszechnianie wiedzy na temat uprawnień przysługujących rodzinom.	– Rodzaj działań rozpowszechniających wiedzę na temat uprawnień, działań, przedsięwzięć przysługujących rodzinom (np. liczba spotkań, prelekcji.	2024-2026	– GOPS – UG
----	---	--	-----------	----------------

Zakładane rezultaty:

W wyniku realizacji zadań zwiększy się świadomość mieszkańców na temat uprawnień i form pomocy adresowanych do rodzin.

Termin realizacji zadań wskazanych w Programie – powyższe zadania wskazane w Programie będą realizowane w latach 2024 – 2026.

7. Adresaci Programu

Odbiorcami działań ujętych w Programie będą przede wszystkim rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Radymno wychowujące dzieci i przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, których same nie mogą pokonać, a także rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Program skierowany jest głównie do rodzin dysfunkcyjnych, jednakże wsparciem objęte zostaną także rodziny, które na skutek różnych sytuacji życiowych, znalazły się w sytuacji wymagającej udzielenia pomocy przez placówki i instytucje prowadzące działania na rzecz wspierania rodziny.

Adresatami działań pomocowych, w tym przede wszystkim koordynacji wsparcia realizowanej przez asystenta rodziny, mogą być również rodziny i kobiety w ciąży spełniające kryteria zawarte w ustawie „Za życiem”.

Pośrednim odbiorcą Programu będzie również kadra pracowników zaangażowanych w bezpośrednią pomoc rodzinom doświadczającym trudności w wychowaniu i opiece nad dziećmi.

8. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań, stworzenie skutecznego wsparcia dla rodziny i dziecka oraz przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,

- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi Program wspierania rodziny.

Wszelkie działania mające na celu wsparcie rodziny są niezwykle ważne, gdyż wzmacniając rodzinę, wzmacniamy kapitał społeczny społeczności lokalnej. Realizacja Programu zwiększy skuteczność pomocy kierowanej do rodzin dysfunkcyjnych oraz stworzy możliwość współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny. Oczekiwanym rezultatem wspólnych działań będzie przeciwdziałanie przemocy, patologii oraz zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Wszystkie działania mają zapobiec dysfunkcjom w rodzinie, minimalizować negatywne skutki sytuacji kryzysowych w rodzinach oraz przyczynić się do poprawy funkcjonowania rodzin. Interdyscyplinarne podejście daje możliwość rozwoju, zwiększenie świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy Radymno. Program powinien również przyczynić się do zapobiegania umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Oczekiwanym efektem realizacji programu ma być stworzenie możliwie skutecznego systemu wsparcia rodziny i dziecka, poprzez oferowanie różnych form pomocy dla rodzin przeżywających problemy w sferze opiekuńczej i wychowawczej.

9. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radymnie. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań odpowiadających swoim celom statutowym są: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radymnie, Zespół Interdyscyplinarny Gminy Radymno, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radymnie, Urząd Gminy Radymno.

Partnerami w realizacji działań są: placówki oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczną w Jarosławiu, Komisariat Policji w Radymnie, Sąd Rejonowy w Jarosławiu, kuratorzy sądowi, placówki służby

zdrowia, Powiatowy Urząd Pracy w Jarosławiu, kościoły i związki wyznaniowe, instytucje i organizacje pozarządowe oraz inne podmioty działające w obszarze wspierania rodziny.

10. Źródła finansowania

Realizacja Programu będzie odbywać się w ramach : środków własnych (z budżetu Gminy Radymno), dotacji celowych z budżetu państwa oraz ze środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł, w tym z środków unijnych.

11. Monitoring i ewaluacja

Monitoring realizacji Programu będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji uzyskanych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Radymnie jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w Programie. Program będzie podlegał monitoringowi i ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się wsparciem rodziny. Obszarami podlegającymi monitorowaniu będą wyznaczone do realizacji zadania. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych, pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Program jest dokumentem otwartym i długofalowym, to oznacza, że może zostać poszerzony o zadania i inicjatywy, które nie były wcześniej przewidziane w obszarze wspierania rodziny, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu. Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radymnie. Realizatorzy zadań wskazanych w niniejszym Programie zobowiązani są do przekazywania informacji i danych, niezbędnych do opracowania rocznych sprawozdań z realizacji Programu, Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Radymnie, jako instytucji koordynującej realizację Programu i odpowiedzialnej za przygotowanie rocznych sprawozdań z realizacji Programu.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedstawiane będzie Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji Programu i zadań z zakresu wspierania rodziny za rok poprzedni.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 177) - do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, które zgodnie z art. 179 ust. 2 ww. ustawy Rada Gminy uchwała.